

สภาพปัญหา และความต้องการศึกษาต่อด้านอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 1

Problem Situations and further education needs in Vocational Education
of Extension Opportunity School student in Nakhonratchasima
Elementary Education Office Service Area 1

สำราญ หงษ์กลาง^{1*} และสมจิต มุ่งกลาง^{2*}

¹ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

² โรงเรียนสุรนารีวิทยา ๒ สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 31 จังหวัดนครราชสีมา 30000

Received : 2020-03-16 Revised : 2020-04-05 Accepted : 2020-04-08

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการศึกษาต่อสายอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 (2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการศึกษาต่อ จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับผลการเรียน และรายได้ผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 302 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน คือ t-test, F-test (One-Way ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่ โดยวิธีการของ Scheffe

ผลการศึกษา พบว่า 1) นักเรียน มีความต้องการศึกษาต่อ ร้อยละ 88.40 โดยเลือกเรียนสายสายอาชีพร้อยละ 70.79 และสายสามัญ ร้อยละ 29.21 2) สภาพปัญหาการศึกษาและความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน จำแนกตามเพศ ระดับผลการเรียน และรายได้ผู้ปกครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สาขาที่นักเรียนต้องการศึกษาต่อมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ สาขาช่างยนต์ สาขาช่างอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม

คำสำคัญ : สภาพปัญหาการศึกษาต่อ, ความต้องการศึกษาต่อ, นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส, สายสามัญ, สายอาชีพ

Abstract

The purposes of the research were to 1) study the further study needs of Mathayomsuksa 3 students in expanding educational opportunity schools in Nakhon Ratchasima elementary educational office service area 1; and 2) compare the further study needs and problem conditions classified by gender, level of academic performance, and parents' income. The sample was 302 Mathayomsuksa 3 students. Frequency, percentage, standard deviation, mean, t-test, F-test (One-Way ANOVA), and Scheffe's method were used to analyze data.

The research results were 1) The students had the needs of further study 88.40 percent. They chose to study in the general field for 29.21 percent, and in the vocational field for 70.79 percent. 2) The further study problem conditions classified by gender, level of academic and parents' income were significantly different at the level 0.05. The top 3 branches that students want to study are the mechanics, electronics And tourism and hotel branches.

Keywords : The further study problem, The further study needs, Students in expanding educational opportunity schools, Secondary Education, Vocational Education

*สำราญ หงษ์กลาง

E-mail : somran150401@hotmail.com

1. บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิตของคนในสังคม เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการ เสริมสร้างปัญญา และเป็นเครื่องมือพัฒนาศักยภาพของคน เพื่อยกระดับความสามารถของคนให้สูงขึ้น และยังเป็น การเตรียมบุคคลเข้าสู่งานอาชีพตามความต้องการของ สังคม ซึ่งต้องการบุคลากรที่มีความสามารถสูงสุด คล้องกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันที่มีการพัฒนาอยู่ ตลอดเวลา คนที่ได้รับการศึกษามีความรู้ความสามารถ สูงมีโอกาสของการประกอบอาชีพมากกว่าคนที่ขาด โอกาสทางการศึกษา การจัดการศึกษาในประเทศไทย ซึ่งอยู่ในช่วงการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญในทุก ๆ ด้าน จำเป็นจะต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อการ พัฒนาประเทศให้เป็นไป ตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่ง รัฐบาลได้พยายามส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนได้รับ การศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่า ใช้จ่าย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2560 บัญญัติว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิ และโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัด ให้อย่างทั่วถึงและมี คุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” รัฐบาลได้กำหนด นโยบายด้านการศึกษารัฐบาลให้ทุกคนมีโอกาส ได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี ตั้งแต่อนุบาลไปจนถึง มัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคน ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเต็มตามศักยภาพ [1]

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล นโยบาย กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ เพื่อการผลิตและพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555-2569 ในการผลิตและ การพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการ 4 ด้านคือ ด้านการเพิ่มปริมาณ นักเรียนระดับอาชีวศึกษา ด้านการขยายโอกาสในการ เรียนอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ด้านการ ยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา และด้านการเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยมุ่งสร้างและผลิต กำลังคนด้านวิชาชีพทั้งในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และ ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ โดยจัดอาชีวศึกษาภายใต้บริบทของสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีเพื่อขับเคลื่อนองค์กรสู่ เป้าหมายความสำเร็จที่เน้นคุณภาพเป็นสำคัญ [2]

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดทำแผน พัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ.2560 -2579 โดยกำหนด ยุทธศาสตร์ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านการ อาชีวศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ มีเป้าหมายสำคัญคือ กำลังคนด้านอาชีว ศึกษามีสมรรถนะตรงตาม ความต้องการของตลาด แรงงานและการพัฒนาประเทศ ซึ่งกำหนดตัวชี้วัด สำคัญได้แก่ มีฐานข้อมูลการผลิตและความต้องการ กำลังคนด้านอาชีวศึกษา ผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาเพิ่ม ขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสายสามัญ ผู้เรียนอาชีวศึกษา ได้รับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามี สมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศ ความสามารถ การใช้ภาษา อังกฤษของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาตามมาตรฐานความ สามารถทางภาษาอังกฤษ (CEFR) ผู้สำเร็จอาชีวศึกษา ในสาขากลุ่มอุตสาหกรรมมีจำนวนตรงตามข้อมูล ความต้องการกำลังคน อัตราการมีงานทำ การ ประกอบอาชีพอิสระของผู้สำเร็จการศึกษาภายใน 1 ปีและผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐาน อาชีพ [3]

การเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยที่เป็นผลมา จากการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ ๆ นั้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และสังคมที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพของ ประชากรในปัจจุบันและอนาคต กระทรวงศึกษาธิการ จึงมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็น พลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็น ประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่ จำเป็น ต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ โดย ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็ม ตามศักยภาพ [4] ในการพัฒนากำลังคนสายอาชีพให้ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและทิศ ทางการพัฒนาประเทศตามนโยบายของสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ได้ตั้งเป้าหมายในการ เพิ่มสัดส่วนของนักเรียนสายอาชีวศึกษาให้สูงขึ้น แต่กลับ พบว่าสัดส่วน ของนักเรียนสายอาชีวศึกษามีแนวโน้ม ลดลงตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 ที่อยู่ร้อยละ 39.8 และ ลดลงอย่างต่อเนื่องและคงที่ในปีการศึกษา 2556 - 2558 เหลือประมาณร้อยละ 33.0 โดยปีการศึกษา 2558 สัดส่วนนักเรียนสายสามัญ ต่ออาชีวศึกษาอยู่ที่ 67.3 ต่อ 32.7 [2] ทั้งนี้มีการศึกษาวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผล

ต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของนักเรียนที่สำคัญ ได้แก่ การสนับสนุนของผู้ปกครอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจ ของผู้ปกครอง การเดินทางหรือระยะทางจากบ้านไปยังสถานศึกษาใหม่ [5],[6] ดังนั้นคณะผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส จึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ในการศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส เพื่อที่ผู้เกี่ยวข้องจะได้นำเอาผลจากการศึกษาวิจัยไปใช้เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุนต้องการศึกษาต่อของนักเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหา และความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับผลการเรียน และรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง

3. สมมุติฐานการวิจัย

3.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 มีความต้องการในการศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีวศึกษาแตกต่างกัน

3.2 เพศ ระดับผลการเรียน และรายได้ผู้ปกครอง มีผลต่อสภาพปัญหา และความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 แตกต่างกัน

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา

นครราชสีมา เขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1,400 คน จาก 37 โรงเรียน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 302 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน [7] และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

4.2 ตัวแปรตาม คือ สภาพปัญหาการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และความต้องการศึกษาต่อ

4.3 ตัวแปรต้น คือ

4.3.1 เพศ ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง

4.3.2 ระดับผลการเรียน ได้แก่ ผลการเรียนต่ำ (ผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.99) ผลการเรียนปานกลาง (ผลการเรียนเฉลี่ย 2.00 - 2.99) และผลการเรียนดี (ผลการเรียนเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป)

4.3.3 รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง จำแนกเป็น รายได้ต่ำ (ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน) รายได้ปานกลาง (5,000- 10,000 บาท/เดือน) และรายได้สูง (มากกว่า 10,000 บาท/เดือน)

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คณะผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ [5],[6] นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของนักเรียน ได้แก่ เพศ ระดับผลการเรียนเฉลี่ย และรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง แบบตรวจสอบรายการ (Check - List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการศึกษาต่อของนักเรียน 3 ด้าน คือ 1) ด้านสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว 2) ด้านสภาพแวดล้อม และ 3) ด้านความช่วยเหลือจากทางโรงเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับความคิดเห็น

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการศึกษาต่อแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ที่สอบถามเกี่ยวกับสายที่ต้องการศึกษาต่อและสาขาที่ต้องการศึกษาต่อสายอาชีพ

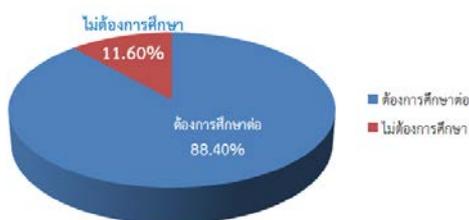
4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จากแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย และทดสอบ สมมติฐานโดยวิเคราะห์ t-test F-test

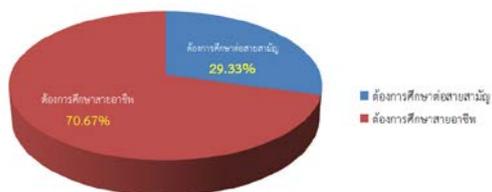
และเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

5. สรุปผลการศึกษา

5.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 มีความต้องการศึกษาต่อ ร้อยละ 88.40 โดยเลือกเรียนสายอาชีพ ร้อยละ 70.67 และเลือกเรียนสายสามัญร้อยละ 29.33

รูปที่ 1 แสดงร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษาและไม่ต้องการศึกษาต่อ

รูปที่ 2 แสดงร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษาต่อสายอาชีพและสายสามัญ

5.2 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการศึกษาต่อและความต้องการศึกษาต่อ จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับผลการเรียน และรายได้ผู้ปกครอง พบว่า

5.2.1 เพศของนักเรียนมีผลต่อสภาพปัญหาการศึกษาต่อโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนเพศชายมีสภาพปัญหาการศึกษาต่อโดยรวมมากกว่าเพศหญิง

5.2.2 เพศของนักเรียนมีผลต่อความต้องการในการศึกษาต่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนเพศหญิงมีความต้องการศึกษาต่อสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ ในขณะที่นักเรียนชายต้องการศึกษาต่อในสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ

5.2.3 ระดับผลการเรียนของนักเรียนมีผลต่อสภาพปัญหาการศึกษาต่อโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนที่มีผล

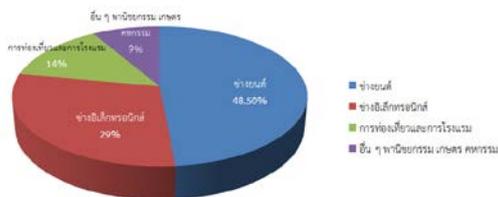
การเรียนดีมีปัญหาการศึกษาต่อน้อยกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลางหรือผลการเรียนต่ำ

5.2.4 รายได้ผู้ปกครองมีผลต่อสภาพปัญหาการศึกษาต่อโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้สูงมีสภาพปัญหาการศึกษาต่อน้อยกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ปานกลางหรือมีรายได้ต่ำ

5.2.5 ระดับผลการเรียนของนักเรียนมีผลต่อความต้องการในการศึกษาต่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงมีความต้องการศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ นักเรียนที่มีผลการเรียนสูงมีความต้องการในการศึกษาต่อร้อยละ 97.62 รองลงมาคือนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนปานกลาง และ นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ (ร้อยละ 90.43 และร้อยละ 50 ตามลำดับ) โดยนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงต้องการเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ นักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลางหรือต่ำมีความต้องการเรียนสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ

5.2.6 รายได้ของผู้ปกครองมีผลต่อความต้องการในการศึกษาต่อของนักเรียนแตกต่างกัน นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้สูง มีความต้องการศึกษาต่อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ปานกลาง และ นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้ต่ำ (ร้อยละ 89.81 และ ร้อยละ 85.83 ตามลำดับ) นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้สูงต้องการศึกษาต่อสายสามัญมากกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ปานกลางหรือนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่ำ (ร้อยละ 33.33 ร้อยละ 31.91 และร้อยละ 25.23 ตามลำดับ) นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ปานกลางและนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่ำต้องการศึกษาต่อสายอาชีพมากกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้สูง (ร้อยละ 74.77, ร้อยละ 68.09 และร้อยละ 66.67 ตามลำดับ)

5.2.7 นักเรียนที่ต้องการศึกษาต่อสายอาชีพสาขาที่นักเรียนมีความต้องการศึกษาต่อมากที่สุดคือสาขาช่างยนต์มากที่สุด รองลงมาคือ สาขาช่างอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม

รูปที่ 3 แสดงร้อยละของนักเรียนที่เลือกศึกษาต่อ สาขาช่างยนต์ สาขาอิเล็กทรอนิกส์สาขาการ ท่องเที่ยวและการโรงแรม และสาขาอื่น ๆ

6. อภิปรายผล

6.1 ความต้องการในการศึกษาต่อ นักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส มีความต้องการศึกษาต่อสาย อาชีพมากกว่าสายสามัญ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันรัฐบาล มีนโยบายสนับสนุนการศึกษา ทั้งการสนับสนุนในรูปแบบ ของกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่าย เรียนฟรี 15 ปี จึงเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การที่นักเรียนเลือกศึกษาต่อ ในสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ เนื่องจากสภาพ เศรษฐกิจปัจจุบันอาจทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน ศึกษาต่อด้านอาชีพมากขึ้น ประกอบปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายด้านการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำ ระบบการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนช่วยให้นักเรียนให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง มีข้อมูลด้านการศึกษาต่อในสายอาชีพที่สอดคล้องกับ ศักยภาพและความถนัดของตนเองได้ ประกอบกับ ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร รับจ้างใน สถานประกอบการด้านอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัย เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหรือ สายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาอยู่ ในโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจ ในการศึกษาต่อสายอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน [8] สอดคล้องกับงานวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยในการศึกษาต่อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดอุดรธานี พบว่า นักเรียนต้องการศึกษาต่อสายอาชีพร้อยละ 53.70 สายสามัญร้อยละ 46.30 โดยเหตุผลสำคัญที่ นักเรียนเลือกเรียนสายอาชีพ คือ ความชอบ ความถนัด และความสนใจ เมื่อเรียนจบแล้ว จะมีการทำมีรายได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า บิดาและมารดามีอิทธิพล ในการเลือกศึกษาต่อและอาชีพโดยคำนึงถึงรายได้ ความมั่นคงของงานในอนาคต และความอิสระในงานที่ ทำ [10] ซึ่งความต้องการและความมุ่งหวังทางด้าน

การศึกษาและอาชีพของนักเรียนชาย ชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายนั้น บิดาจะมีอิทธิพลมากต่อการเลือกอาชีพ ส่วนมารดาจะมีอิทธิพลมากในการเลือกเรียนต่อ [11]

6.2 การเปรียบเทียบสภาพปัญหา และความ ต้องการการศึกษาต่อของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับผลการเรียน และรายได้ผู้ปกครอง พบว่า

6.2.1 นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีสภาพ ปัญหาการศึกษาต่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนเพศชายมีสภาพปัญหา การศึกษาต่อโดยรวมมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็น เพราะเด็กชาย มีพฤติกรรมการเรียน มีความ รับผิดชอบ เอาใจใส่ต่อการเรียนน้อยกว่าเด็กหญิง เห็นคุณค่าของการเรียนน้อยกว่าเพศหญิง วัยรุ่นเพศ ชายอาจมีปัจจัยเสี่ยงหลายประการในการศึกษาต่อ นอกจากนี้แล้วสังคมไทยนั้น ครอบครัวจะเอาใจใส่ใน การอบรมสั่งสอนบุตรหลานเพศหญิงใกล้ชิดมากกว่า บุตรหลานเพศชาย ประกอบลักษณะนิสัยเพศหญิงว่า นอนนอนง่าย เพศหญิงจึงมีสภาพปัญหาการศึกษาต่อ น้อยกว่าเพศชาย สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษา พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่านักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมการ เรียนดีกว่านักศึกษาชาย มีแรงจูงใจในการเรียน จัดการเวลาเรียนและเอาใจใส่ การเรียนดีกว่านักศึกษา ชาย [12] สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาความมีวินัยใน ตนเองของนักเรียนโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัด ระยอง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า นักเรียนหญิงมีวินัย ในตนเองมากกว่านักเรียนชาย ด้านระดับ ผลการ เรียนของนักเรียนที่มีผลต่อสภาพปัญหาการศึกษาต่อ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากนักเรียนที่มีผลการเรียนดี มักเป็น นักเรียนที่มีความรับผิดชอบสูง มีวินัยในการเรียน และ ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองดีกว่า ในขณะที่ นักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลางหรือผลการเรียนต่ำ นักเรียนจะขาดความมั่นใจในการศึกษาต่อ นักเรียนมี ความต้องการการช่วยเหลือจากโรงเรียน ด้านข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อ ด้านทุนการศึกษา การ หารายได้เสริมระหว่างเรียนมากกว่า [13] โดย นักเรียนมีความต้องการความช่วยเหลือจากทาง โรงเรียนในระดับมากทุกด้านได้แก่ ด้านข้อมูลข่าวสาร การศึกษาต่อ ด้านทุนการศึกษา ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการเตรียมตัวสอบ [14] โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียน คือ ปัจจัย

ด้านผู้เรียน ได้แก่การได้รับรู้ข่าวสารที่หลากหลาย ได้รับแรงจูงใจจากครอบครัวด้านรายได้ของครอบครัว ซึ่งมีผลต่อสภาพปัญหาการศึกษาต่อโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ครอบครัวที่มีรายได้สูง มีสภาพปัญหาการศึกษาต่อน้อยกว่าครอบครัวที่มีรายได้ปานกลางหรือรายได้ต่ำเนื่องจากรายได้ของครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญต่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นนั้น นักเรียนต้องเปลี่ยนสถานศึกษา ซึ่งต้องมีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าอาหาร ค่าเครื่องแต่งกาย ค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนที่เพิ่มขึ้น ถึงแม้รัฐบาลสนับสนุนให้ส่วนหนึ่งแต่ก็ยังไม่เพียงพอ ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำและรายได้ปานกลางอาจจะประสบปัญหาอย่างมากในการส่งบุตรหลานเรียนในระดับที่สูงขึ้น ปัญหาอุปสรรค ที่มีผลต่อการศึกษาต่อของนักเรียน คือ ขาดทุนทรัพย์ และไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเองว่าจะความรู้หรือทักษะเพียงพอที่จะสามารถศึกษาต่อได้ [15] ซึ่งสาเหตุของปัญหาค่าใช้จ่ายของนักเรียน มาจากความยากจน [9] และรายได้ของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับสายสามัญหรือสายอาชีพ [16]

6.2.2 เปรียบเทียบความต้องการในการศึกษาต่อจำแนกตามเพศ ระดับผลการเรียน และรายได้ผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนเพศหญิงมีความต้องการศึกษาต่อมากกว่าเพศชาย และต้องการเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพเนื่องจาก นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีกว่านักเรียนชายมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในการเรียนดีกว่า ในขณะที่เพศชายมีสภาพร่างกายแข็งแรง มีความถนัดทางด้านงานช่าง หรืองานอาชีพมากกว่าเพศหญิง ความต้องการในการศึกษาต่อจึงสอดคล้องกับบุคลิกและธรรมชาติของนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย สอดคล้อง กับงานวิจัยที่พบว่า นักเรียนเพศหญิงและเพศชายมีแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อโดยรวมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศหญิงมีแรงจูงใจ ในการศึกษาต่อมากกว่าเพศชาย และเพศหญิงจะเลือกศึกษาต่อสายสามัญมากกว่านักเรียนเพศชาย ด้านระดับ ผลการเรียน นักเรียนที่มีผลการเรียนดี มีความต้องการ ศึกษาต่อมากกว่า เพราะว่านักเรียนที่มีผลการเรียนดีจะมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อสูง เห็นคุณค่าของการเรียน และมีทัศนคติในการเรียนดีกว่า [12] นอกจากนี้ นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนแตกต่างกัน มีความถนัด ความสนใจ และศักยภาพแตกต่างกัน

นักเรียนที่มีผลการเรียน ปานกลาง มักมีความถนัดหรือความสนใจ ด้านอาชีพมากกว่า จึงเลือกเรียนในสายอาชีพในสาขาที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พบว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการศึกษาต่อคือ ปัจจัยด้านการเรียนโดยตัวแปรที่สำคัญของปัจจัยด้านการเรียน คือ ระดับของผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียน [9] นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำ จะมีแรงจูงใจในการเลือกเรียนสายอาชีพมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนสูง ด้านรายได้ผู้ปกครองมีผลต่อความต้องการในการศึกษาต่อของนักเรียนแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้สูง มีความต้องการศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ปานกลางหรือรายได้ต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากว่า การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นนั้น จะมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อเพิ่มขึ้น ผู้ปกครองที่มีรายได้สูง จะมีความพร้อมในการสนับสนุนให้บุตรหลานศึกษาต่อมากกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ปานกลางหรือรายได้ต่ำ [17] ซึ่งจากการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดการศึกษาสงเคราะห์ในภาคเหนือ พบว่า เศรษฐกิจและรายได้ของครอบครัวมีผลต่อความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน โดยนักเรียนที่มีความต้องการศึกษาต่อมีรายได้และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงกว่านักเรียนที่ไม่ต้องการศึกษาต่อ [18] สอดคล้องกับงานวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียน คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มา จากอาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง

ในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนที่ต้องการศึกษาต่อนั้น พบว่าสาขาที่นักเรียนต้องการศึกษาต่อมาก 3 อันดับแรก คือ สาขาช่างยนต์ สาขาอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันมีการขยายตัวของสถานประกอบการด้านอุตสาหกรรม และสถานประกอบการด้านยานยนต์และการขนส่ง ในจังหวัด นครราชสีมาเป็นอย่างมาก มีโรงงานอุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรม สุรนารี ต.หัวทะเล อ.เมือง นครราชสีมา เขตอุตสาหกรรม นวนคร ต.นากลาง อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา จำนวนมากมีสถานประกอบการด้านธุรกิจรถยนต์ รถจักรยานยนต์

ศูนย์บริการดูแลรักษาและซ่อมบำรุงเครื่องยนต์เป็นจำนวนมาก ในขณะเดียวกันมีการขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา ทั้งในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอปักธงชัย อำเภอพิมาย อำเภอปากช่อง และอำเภอวังน้ำเขียว เป็นต้น มีศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง เช่น ผ้าไหม ผ้าฝ้าย เครื่องปั้นดินเผา ที่เป็นธุรกิจส่งเสริมการท่องเที่ยว ประกอบกับการขยายตัวของโรงแรมที่พัก รีสอร์ท โฮมสเตย์ ร้านอาหาร และสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก จึงเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนได้เลือกเรียนสาขาอาชีพ ในสาขาดังกล่าว เพราะคาดหวังว่าหลังจากที่เรียนจบแล้วจะมีงานรองรับ และได้ทำงานอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

7.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โดยจัดทำหลักสูตรด้านอาชีพที่หลากหลายสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

7.1.2 สถานศึกษาสร้างเครือข่ายในการจัดการศึกษาด้านอาชีพกับสถานศึกษาด้านอาชีพเฉพาะทาง เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยสารพัดช่าง หรือ ศูนย์การเรียนรู้ด้านอาชีพอื่น ๆ เพื่อจัดกิจกรรมเพิ่มพูนประสบการณ์ด้านอาชีพสำหรับนักเรียน

7.1.3 สถานศึกษาสร้างเครือข่ายกับสถานประกอบการด้านอาชีพที่มีในชุมชนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ สถานที่ฝึกประสบการณ์สำหรับนักเรียน ซึ่งอาจทำให้นักเรียนมีรายได้เสริม

7.1.4 สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยจัดวิชาเพิ่มเติมด้านช่างยนต์ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ และด้านการท่องเที่ยว

7.1.5 สถานศึกษาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรม โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจในการศึกษาต่อของนักเรียน

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

7.2.1 ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการในการศึกษาต่อระหว่างนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสกับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางหรือขนาดเล็ก

7.2.2 ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ในสถานประกอบการสำหรับนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

7.2.3 ศึกษาปัญหาของนักเรียนที่ไม่ต้องการศึกษาต่อ เพื่อหาแนวทางในการสนับสนุนให้นักเรียนได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ 2560, โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, พ.ศ. 2560.
- [2] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2557-2558, บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, พ.ศ.2559.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา, แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 - 2579, สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, พ.ศ.2560.
- [4] กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, พ.ศ. 2551.
- [5] ภัคชуда เสรีรัตน์, ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาของนักเรียนในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, พ.ศ.2560.
- [6] เตือนใจ อารีโรจนนุกุล, ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับ ชั้น ปวช. 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพ และบริหารธุรกิจ, วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพ และบริหารธุรกิจ, พ.ศ.2559
- [7] บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, ชมรมเด็ก, พ.ศ.2545.

- [8] ไกรวุธ พนมพงษ์, แรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ดกับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด, รายงานศึกษาค้นคว้าอิสระ, การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, พ.ศ.2544.
- [9] กนกศักดิ์ ประสงค์ศิลป์, ปัจจัยในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มโรงเรียน มัธยมศึกษา จังหวัดอุดรธานี, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิตสาขามหาบัณฑิต สาขาการบริหาร อาชีวศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, พ.ศ.2545.
- [10] Perrone Philip A, "Values and Occupational Preference of Junior High School Girls". The Personnel and Guidance Journal 44. 1965.
- [11] Dobbins, Loy Henderson. Educational and Occupational Aspirations and Expectation of High School Senior Boys in Five Louisiana, Dissertation Abstracts.(29) : 2958. 1969.
- [12] อรพิน ศิริสัมพันธ์, การศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, พ.ศ.2550.
- [13] ทศนียา แสนทิพย์, การศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559.
- [14] สิริพร พวงมาลัย, ความต้องการการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, พ.ศ.2543.
- [15] มะแอน ราโอ, ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, พ.ศ. 2550.
- [16] เตือนใจ อารีโรจนนุกูล, การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไม่เลือกศึกษาต่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนประเภทขยายโอกาสที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่, วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ, พ.ศ.2559.
- [17] อามรรรัตน์ เหลืองอร่าม, แรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อประกาศนียบัตรวิชาชีพของนักเรียน วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลบุรีบริหารธุรกิจ, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, พ.ศ.2557.
- [18] พิชญ์สินี ชมพุกา, การวิเคราะห์ความต้องการการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดการศึกษาสงเคราะห์ในภาคเหนือ, การค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถิติประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, พ.ศ.2542.